

obsesive, care îi aduc înapoi în fostul lor spațiu pământean, ca-ntr-un blestem etern, sisific. Se întorc, parcă, în vacanță, lăsați de moarte să facă asta, dar vacanța acasă e mai chinuitoare decât lipsa de griji a stării de „heruvim”.

Trupa de la Bacău este deosebit de omogenă, grupată în jurul „heruvimului Căruțaș” – cel mai bun rol și actor din spectacol, Viorel Baltag. Gabriel Duțu (*Doctorul, heruvim, desigur*) a făcut, de asemenea, un rol remarcabil, dar și Daniela Vrânceanu (*Femeia*) și Alina Simionescu (*heruvim, Mama*), însă aș fi nedrept dacă nu aș spune că toată mișcarea scenică, tot ceea ce auzi și vezi se datorează unor actori aflați, sau aduși, într-un punct fast al carierei lor.

Teatrul „George Bacovia” Bacău – Recviem de Hanoch Levin. Regie: Alexander Hausvater. Scenografia, light design, costume: Gelu Rișca. Consultant muzical: Aurel Ursinschi. Cu: Viorel Baltag (*heruvim, Căruțașul*), Firuța Apetrei (*heruvimul vesel*), Bogdan Matei (*heruvim, Bărbatul*), Alina Simionescu (*heruvim, Mama*), Florina Gazdaru (*heruvim, Curva cu semn din naștere*), Gabriel Duțu (*heruvim, Doctorul*), Daniela Vrânceanu (*heruvim, Femeia*), Simona Nica (*heruvim, Curva cu neg*), Dumitru Rusu (*heruvim, Calul*), Adriana Pirvu (*heruvimul fericit*), Bogdan Buzdugan (*heruvim, bețivul Dovleac*), Cristian Todică (*heruvim, bețivul Dovlecel*), Iustin Ștefan Ciuche (*heruvim cu vioara*). Data premierii: 30 noiembrie 2007. Data reprezentației: 11 martie 2008.

Crenguța MANEA

Am traversat și experiențe mai fericite...

Amintirea unor bune momente de spectator trăite în preajma montărilor lui Alexander Hausvater, mă plasează în categoria celor care așteaptă cu interes să vadă încă o premieră semnată de acest regizor. E drept, *Athénée Palace Hôtel* (Teatrul Național Timișoara) nu a produs satisfacții sau opinii de specialitate pe măsura mai vechilor realizări... *Au pus cătușe florilor...* (Teatrul Odeon, București) sau *Teibele și demonul ei* (Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, Iași); aș spune că, dimpotrivă, s-a bucurat doar de câteva cronici politicoase sau complezente, dar, e știut, calea niciunui artist nu poate fi făcută numai din reușite. Se pot enumera printre montările relativ recente din România ale lui Hausvater și realizări de un profesionalism onest, precum *Canibalii* (Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu), *Noaptea de 16 februarie* (Teatrul de Stat Oradea) – spectacole construite pe formula *music-hall* cu o bună aplicare în context a tehnicilor de scenă – sau spectacolul *Direct din Amsterdam: Anne Frank!* (Teatrul Evreiesc de Stat București). Dar nu pot afirma același lucru despre *Requiem*, producție a Teatrului Municipal „Bacovia”, stagiunea 2007–2008.

După cele vreo sută cincizeci de spectacole realizate până acum de-a lungul carierei – așa cum mărturisește Hausvater în caietul de sală de la Requiem – așteptările legate de munca regizorului sunt pe măsură, iar dezamăgirea cu atât mai mare. Spectacolul de la teatrul din Bacău înșiruie repetitiv și epuizant imagini marca Hausvater – ceea ce nu e cel mai grav, pentru că un artist are propria percepție, sensibilitate și imagistică prin care se exprimă – dar ele, imaginile, sunt fără tensiunea adevărului teatral, ilustrative și atât, ca și trimiterile la alte universuri artistice: Chagall, Fellini, lumea circului și clovnii ei triști. Doar se enunță; spectacolul nu forează, nu amplifică, nu se petrece într-un teatral „aici și acum”.

Textul lui Hanoch Levi aduce o lume în care singurele două repere clare umane, viața și moartea, sunt începutul și sfârșitul unor trasee nebănuite și care se dezvoltă doar trăite într-un angajament total. Așa joacă și trupa teatrului – nu pot să le reproșez actorilor că s-ar fi cruțat, doar Hausvater știe cum să seducă o trupă! –; numai că reluarea aceluiași situații, aceluiași rezolvări scenografice, coregrafice sau de *light-design*, face ca ele să se golească de conținut scenic, iar montarea să devină trenantă, nu obsedantă, acaparatoare de memorie afectivă. Același cuplu adamic sau în varianta lui grotescă, a amorului comercializat la drumul mare, aceleași atitudini corporale și gesturi, aceleași trasee scenice, aceleași mișcări, aceleași proiecții...

„Eu utilizez nuditatea ca necesitate a artei teatrale, a artei suflătești, a curajului real. Eu vreau să distrug această asociere implicită a nudității cu sexualitatea”, își explică Alexander Hausvater opțiunile estetice și etice, folosirea unor nume mijloace teatrale. De data aceasta, ele au fost doar numite, nu au și funcționat pe scenă.

Natalia STANCU

Călătorie spre sine și spre adevăr

Semnificativ sau nu – cele mai interesante inițiative teatrale stimulate de centenarul nașterii lui Mihail Sebastian nu au vizat dramaturgia, ci au fost două transpuneri scenice ale universului românesc al scriitorului.

Astfel, studenții de la „Hyperion” (clasa Eusebiu Ștefănescu–Rodica Mandache) au propus un remarcabil examen de absolvire după *Femei* (versiunea pentru reprezentare aparținând distinsei actrițe și profesoare). Iar la Brăila, la Teatrul „Maria Filotti” – Sala Studio, Ilinca Stih, în dublă calitate de regizoare și de autoare a scenariului a realizat *eMeS* („adevăr”, în idiș), ce valorifică pagini, situații, personaje și reflecții din *De două mii de ani*, *Accidentul*, *Cum am devenit huligan* și *Jurnal*.

Premisa dramatizării este aceea că Sebastian s-a proiectat și chiar s-a identificat cu mulți dintre eroii său. Perspectivă legitimată de faptul că proza scriitorului este un exemplu semnificativ de autoficțiune – jocul de oglinzi între autor și creaturile sale incluzând și personajele feminine. Îl regăsim, deci, în *eMeS* pe scriitor cu biografia sa, cu referirile sale la propria familie, la prieteni, iubitele și muzeele sau la oamenii care i-au marcat existența. Protagonistul este Sebastian, în căutarea timpului pierdut și a sensurilor existenței, o memorie sensibilă și traumatizată; o ființă însingurată; o conștiință chinută și problematică, sfâșiată de întrebări, dileme, neliniști, fantasmă și revolte.

Până la un punct definitoriu pentru un intelectual din orice vremuri și din orice loc, „căutările”, temele reflecției lui Sebastian țin, însă de urgențe vitale și de situații-limită create de Istoria pe care a trăit-o. O istorie ce reactualizează teroarea prigoanelor. O istorie ce readuce în prim-plan asumări identitare („Sunt evreu prin destin!”) și frământări privind relația dintre libertate și determinările iudaității (ca deschideri, dar și ca cerințe ale credinței, tradițiilor, limbii idiș)

O istorie în care condiția fiului lui Israel, hrănit de valorile culturii europene și în cultul rațiunii, era supusă unor încercări tragice și absurde. O istorie care precipita noi idealuri. O istorie care făcea imperativă alegerea, resimțită dramatic, între izolare și înregimentarea (pe care individul o resimte constrângătoare).